

C/2023/1331

22.12.2023

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Preskúmanie a návrh revízie viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027

(C/2023/1331)

Hlavný spravodajca:	José Manuel RIBEIRO (PT/SES), primátor mesta Valongo
Referenčné dokumenty:	<p>Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Upravený balík pre novú generáciu vlastných zdrojov</p> <p>[COM(2023) 330 final]</p> <p>Zmenený návrh rozhodnutia Rady, ktorým sa mení rozhodnutie (EÚ, Euratom) 2020/2053 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie</p> <p>[COM(2023) 331 final]</p> <p>Zmenený návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2021/768 z 30. apríla 2021, pokiaľ ide o vykonávacie opatrenia týkajúce sa nových vlastných zdrojov Európskej únie</p> <p>[COM(2023) 332 final]</p> <p>Zmenený návrh nariadenia Rady o metódach a postupe sprístupňovania vlastných zdrojov založených na systéme obchodovania s emisiami, na mechanizme uhlíkovej kompenzácie na hraniciach, na prerozdelených ziskoch a štatistického vlastného zdroja založeného na ziskoch podnikov a o opatreniach na zabezpečenie požiadaviek na pokladničnú hotovosť</p> <p>[COM(2023) 333 final]</p> <p>Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu („platforma STEP“) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241</p> <p>[COM(2023) 335 final]</p> <p>Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Strednodobá revízia viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027</p> <p>[COM(2023) 336 final]</p> <p>Návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) 2020/2093, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027</p> <p>[COM(2023) 337 final]</p>

I. NÁVRHY ZMIEN

Návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) 2020/2093, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027

Pozmeňovací návrh 1

Článok 1 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
2. Rezerva na solidaritu a núdzovú pomoc nepresiahne maximálnu ročnú sumu 1,739 miliardy EUR (v cenách roku 2018). Akákoľvek časť ročnej sumy, ktorá sa nepoužije v roku n, sa môže použiť do roku n+1. Časť ročnej sumy, ktorá pochádza z predchádzajúceho roka, sa čerpá ako prvá. Akákoľvek časť ročnej sumy z roku n, ktorá sa nepoužije v roku n+1, prepadne.“	2. Rezerva na solidaritu a núdzovú pomoc nepresiahne maximálnu ročnú sumu 2,665 miliardy EUR (v cenách roku 2018). Akákoľvek časť ročnej sumy, ktorá sa nepoužije v roku n, sa môže použiť do roku n+1. Časť ročnej sumy, ktorá pochádza z predchádzajúceho roka, sa čerpá ako prvá. Akákoľvek časť ročnej sumy z roku n, ktorá sa nepoužije v roku n+1, prepadne.“

Zdôvodnenie

Podľa príspevku komisie NAT je následkom nárastu počtu kríz, najmä tých, ktoré súvisia so zmenou klímy, nevyhnutné veľmi výrazné zvýšenie rozpočtu rezervy na solidaritu a núdzovú pomoc.

Pozmeňovací návrh 2

Článok 10b ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
2. Rezerva pre Ukrajinu nesmie presiahnuť sumu 50 miliárd EUR v bežných cenách na obdobie 2024 až 2027. Ročná suma mobilizovaná v rámci rezervy pre Ukrajinu v konkrétnom roku nesmie presiahnuť 16,7 miliardy EUR v bežných cenách.	2. Rezerva pre Ukrajinu nesmie presiahnuť sumu 60 miliárd EUR v bežných cenách na obdobie 2024 až 2027. Ročná suma mobilizovaná v rámci rezervy pre Ukrajinu v konkrétnom roku nesmie presiahnuť 20 miliárd EUR v bežných cenách.

Zdôvodnenie

Táto suma by mala byť aspoň rovnaká ako výška súčasnej podpory, takže je potrebné ju navýšiť na 60 miliárd EUR. Tento pozmeňovací návrh je v súlade so žiadosťou uvedenou v stanovisku o mechanizme podpory pre Ukrajinu, ktoré vypracoval Dario Nardella.

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu („platforma STEP“) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241

Pozmeňovací návrh 3

Článok 2 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. V snahe posilniť európsku suverenitu a bezpečnosť, urýchliť zelenú a digitálnu transformáciu Únie a zvýšiť jej konkurencieschopnosť, znížiť jej strategické závislosti, zabezpečiť rovnaké podmienky na jednotnom trhu pre investície v celej Únii a podporiť inkluzívny prístup k atraktívnym a kvalitným pracovným miestam sleduje platforma tieto ciele:	1. V snahe posilniť európsku suverenitu a bezpečnosť, urýchliť zelenú a digitálnu transformáciu Únie a zvýšiť jej konkurencieschopnosť, znížiť jej strategické závislosti, zabezpečiť rovnaké podmienky na jednotnom trhu pre investície v celej Únii, propagovať sociálnu, územnú a hospodársku súdržnosť a solidaritu medzi členskými štátmi a podporiť inkluzívny prístup k atraktívnym a kvalitným pracovným miestam sleduje platforma tieto ciele:

Zdôvodnenie

Je nevyhnutné výslovne uviesť zásadu sociálnej, hospodárskej a územnej súdržnosti a solidarity medzi členskými štátmi (článok 3 ods. 3 ZEÚ) ako hlavný cieľ platformy.

Pozmeňovací návrh 4

Článok 2 ods. 1 písm. c) (nové)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	c) posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Európy a znižovať rozdiely medzi úrovňou rozvoja jednotlivých regiónov.

Zdôvodnenie

Európska komisia zaviedla zásadu „nenarušiť súdržnosť“ v 8. správe o súdržnosti. So zámerom zabezpečiť jej funkčnosť je potrebné usilovať sa o hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť tak, ako sa uvádza v článku 174 ZFEÚ, pričom táto zásada by mala byť cieľom tohto nariadenia rovnocenným s ostatnými dvoma cieľmi uvedenými v článku 2 ods. 1 písm. a) a článku 2 ods. 1 písm. b).

Pozmeňovací návrh 5

Článok 2 ods. 2 písm. a)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
a) prinášajú na jednotný trh inovačný, špičkový prvok s významným hospodárskym potenciálom;	a) prinášajú na jednotný trh inovačný, špičkový prvok s významným hospodárskym potenciálom a zároveň zachovávajú jeho integritu a podporujú rovnaké podmienky;

Zdôvodnenie

Je dôležité špecifikovať, čo znamená „významný hospodársky potenciál“.

Pozmeňovací návrh 6

Článok 5 ods. 3

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
3. Komisia podáva správu o výdavkoch financovaných z platformy. V prípade potreby podáva správu o plnení každého konkrétneho cieľa platformy.	3. Komisia podáva správu o výdavkoch financovaných z platformy. V prípade potreby podáva správu o plnení každého konkrétneho cieľa platformy, a najmä o cieľi stanovenom v článku 2 ods. 1 písm. c) (nové) s úmyslom zabezpečiť, aby vykonávanie platformy nenarušilo súdržnosť.

Zdôvodnenie

Cieľom je zabezpečiť presadzovanie zásady „nenarušiť súdržnosť“.

Pozmeňovací návrh 7

Článok 7 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
2. Výročná správa obsahuje konsolidované informácie o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní cieľov platformy v rámci každého programu a fondu.	2. Výročná správa obsahuje konsolidované informácie o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní cieľov platformy v rámci každého programu a fondu a zahŕňa kvalitatívne a kvantitatívne informácie o tom, ako sa posilňuje sociálna, hospodárska a územná súdržnosť Európy.

Zdôvodnenie

Cieľom je zabezpečiť presadzovanie zásady „nenarušiť súdržnosť“.

Pozmeňovací návrh 8

Článok 8 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
2. V hodnotiacej správe sa predovšetkým posúdi miera dosiahnutia cieľov, efektívnosť využívania zdrojov a európska pridaná hodnota. Takisto sa v nej posúdi, či sú všetky ciele a akcie aj naďalej relevantné z hľadiska ich potenciálneho rozšírenia.	2. V hodnotiacej správe sa uvedie prehľad regiónov, pre ktoré boli programy zmenené a doplnené (vrátane informácií o príslušných aspektoch zásady partnerstva), a predovšetkým posúdi miera dosiahnutia cieľov, efektívnosť využívania zdrojov a európska pridaná hodnota. Takisto sa v nej posúdi, či sú všetky ciele a akcie aj naďalej relevantné z hľadiska ich potenciálneho rozšírenia. Doplní sa o dôkladné posúdenie diferencovaných územných vplyvov a účinkov na súdržnosť pri vykonávaní platformy.

Zdôvodnenie

Je dôležité zabezpečiť, aby sa *ex post* hodnotenie platformy STEP zaoberalo územným vplyvom programu, aby bola funkčná zásada „nepoškodiť súdržnosť“, ako sa uvádza v stanovisku (COTER-VII/026), ktoré vypracoval Michael Rijsberman.

Pozmeňovací návrh 9

Článok 10 ods. 1 a ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Zmeny nariadenia (EÚ) 2021/1058 [EFRR a KF] Nariadenie (EÚ) 2021/1058 sa mení takto: 1. V článku 3 ods. 1 písm. a) sa dopĺňa tento bod: „vi) podpory investícií, ktoré prispievajú k cieľom platformy STEP uvedeným v článku 2 nariadenia .../... 64 [nariadenie o platforme STEP]“ 2. V článku 3 ods. 1 písm. b) sa dopĺňa tento bod: „ix) podpory investícií, ktoré prispievajú k cieľu platformy STEP uvedenému v článku 2 ods. 1 písm. a) bode ii) nariadenia .../... [nariadenie o platforme STEP].“	Zmeny nariadenia (EÚ) 2021/1058 [EFRR a KF] Nariadenie (EÚ) 2021/1058 sa mení takto: „najmä podpory investícií, ktoré prispievajú k cieľom platformy STEP uvedeným v článku 2 nariadenia .../... [nariadenie o platforme STEP]“ sa dopĺňa: – v článku 3 ods. 1 písm. a) bode i) nariadenia o EFRR, – v článku 3 ods. 1 písm. a) bode ii) nariadenia o EFRR, – v článku 3 ods. 1 písm. a) bode iii) nariadenia o EFRR, – v článku 3 ods. 1 písm. a) bode iv) nariadenia o EFRR.“

Zdôvodnenie

Cieľom je zabrániť tomu, aby bola platforma STEP nevyhnutne novou osobitnou prioritou programu EFRR. Mala by byť skôr novou typológiou operácií v rámci CP 1.

Pozmeňovací návrh 10

Článok 10 ods. 3

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
[...] Odchylné od článku 112 nariadenia (EÚ) 2021/1060 sa maximálne miery spolufinancovania pre vyhradené priority stanovené na podporu cieľov platformy STEP zvyšujú na 100 %. [...]	[...] Odchylné od článku 112 nariadenia (EÚ) 2021/1060 sa maximálne miery spolufinancovania pre vyhradené priority stanovené na podporu cieľov platformy STEP zvyšujú o pätnásť percentuálnych bodov. [...]

Zdôvodnenie

Plánované plošné zvýšenie na 100 % najviac pomôže najrozvinutejším regiónom (miera spolufinancovania v súčasnosti predstavuje 40 – 50 %), po ktorých budú nasledovať prechodné regióny a následne menej rozvinuté regióny, čím sa najrozvinutejším regiónom poskytne konkurenčná výhoda oproti ostatným regiónom, a najmä oproti menej rozvinutým regiónom.

Pozmeňovací návrh 11

Článok 10 ods. 4

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>[...]</p> <p>e) ak prispievajú k špecifickému cieľu v rámci CP 1 stanovenému v článku 3 ods. 1 prvom pododseku písm. a) bode vi) alebo k špecifickému cieľu v rámci CP 2 stanovenému v danom pododseku písm. b) bode ix), a to v menej rozvinutých a prechodných regiónoch, ako aj v rozvinutejších regiónoch v členských štátoch, ktorých priemerný HDP na obyvateľa je nižší ako priemer krajín EÚ27 meraný v štandarde kúpnej sily (PPS) a vypočítaný na základe údajov Únie za obdobie 2015 – 2017.</p> <p>[...]</p>	<p>[...]</p> <p>e) ak prispievajú k špecifickému cieľu v rámci CP 1 stanovenému v článku 3 ods. 1 prvom pododseku písm. a) bode vi) alebo k špecifickému cieľu v rámci CP 2 stanovenému v danom pododseku písm. b) bode ix), a to v menej rozvinutých a prechodných regiónoch.</p> <p>[...]</p>

Zdôvodnenie

V rámci platformy STEP sa tým obmedzí možnosť EFRR podporovať iné výrobné podniky ako MSP v menej rozvinutých a prechodných regiónoch s cieľom zabrániť zníženiu podpory pre MSP z politiky súdržnosti v rozvinutejších regiónoch, v ktorých je väčšia pravdepodobnosť, že veľké podniky a podniky so strednou kapitalizáciou získajú podporu z iných zdrojov vrátane iných nástrojov financovania EÚ, ktoré sa majú posilniť prostredníctvom platformy STEP, ako sú Horizont, InvestEU atď.

Pozmeňovací návrh 12

Článok 10 ods. 4

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>[...]</p> <p>Písmeno e) sa vzťahuje na programy Interreg, ak geografické pokrytie programu v rámci Únie pozostáva výlučne z kategórií regiónov uvedených v tomto písmene.“</p>	<p>[...]</p>

Zdôvodnenie

Mala by sa zachovať integrita rámca a finančného krytia programov Interreg.

Pozmeňovací návrh 13

Článok 11 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. V článku 8 ods. 2 sa vkladá tento pododsek:</p> <p>„Z FST možno podporovať aj produktívne investície do podnikov iných než MSP, ktoré prispievajú k cieľom platformy STEP uvedeným v článku 2 nariadenia .../...⁶⁵ [nariadenie o platforme STEP]. Túto podporu možno poskytnúť bez ohľadu na to, či bola vykonaná analýza nedostatkov v súlade s článkom 11 ods. 2 písm. h) a bez ohľadu na jej výsledok. Takéto investície sú oprávnené len v prípade, že nevedú k premiestneniu, ako je vymedzené v článku 2 bode 27 nariadenia (EÚ) 2021/1060. Na poskytnutie takejto podpory sa nevyžaduje revízia plánu spravodlivej transformácie územia, ak by táto revízia výhradne súvisela s analýzou nedostatkov.“</p>	

Zdôvodnenie

Cieľom je zabrániť podpore veľkých podnikov v rámci politiky súdržnosti za preferenčných podmienok pre príslušnú prioritnú os (30 % predbežné financovanie, vyššie spolufinancovanie), zatiaľ čo MSP by zároveň dostávali podporu za menej výhodných podmienok.

Pozmeňovací návrh 14

Článok 11 ods. 3

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>[...]</p> <p>Odchylne od článku 112 nariadenia (EÚ) 2021/1060 sa maximálne miery spolufinancovania pre vyhradené priority stanovené na podporu cieľov platformy STEP zvyšujú na 100 %.“</p>	<p>[...]</p> <p>Odchylne od článku 112 nariadenia (EÚ) 2021/1060 sa maximálne miery spolufinancovania pre vyhradené priority stanovené na podporu cieľov platformy STEP zvyšujú o pätnásť percentuálnych bodov.“</p>

Zdôvodnenie

Plánované plošné zvýšenie na 100 % najviac pomôže najrozvinutejším regiónom (miera spolufinancovania v súčasnosti predstavuje 50 %), po ktorých budú nasledovať prechodné regióny a následne menej rozvinuté regióny, čím sa najrozvinutejším regiónom poskytne konkurenčná výhoda oproti ostatným regiónom, a najmä oproti menej rozvinutým regiónom.

Pozmeňovací návrh 15

Článok 12a

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
[...] Odchylné od článku 112 nariadenia (EÚ) 2021/1060 sa maximálne miery spolufinancovania pre vyhradené priority stanovené na podporu cieľov platformy STEP zvyšujú na 100 %.	[...] Odchylné od článku 112 nariadenia (EÚ) 2021/1060 sa maximálne miery spolufinancovania pre vyhradené priority stanovené na podporu cieľov platformy STEP zvyšujú o pätnásť percentuálnych bodov.

Zdôvodnenie

Plánované plošné zvýšenie na 100 % najviac pomôže najrozvinutejším regiónom (miera spolufinancovania v súčasnosti predstavuje 40 %), po ktorých budú nasledovať prechodné regióny a následne menej rozvinuté regióny, čím sa najrozvinutejším regiónom poskytnú konkurenčná výhoda oproti ostatným regiónom, a najmä oproti menej rozvinutým regiónom.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

O preskúmaní VFR na roky 2021 – 2027 a návrhu na revíziu

1. víta skutočnosť, že Komisia sa stotožňuje s názorom VR, že súčasný viacročný finančný rámec (VFR) neposkytuje dostatočné finančné zdroje potrebné na to, aby bolo možné reagovať na súčasné krízy a nové politické výzvy, ktoré z nich vyplývajú (agresívna vojna proti Ukrajine, vysoká inflácia, vysoké ceny energie, zmena klímy, ohrozenie biodiverzity atď.), ako aj na nové politické priority EÚ (ako je strategická autonómia EÚ, priemyselná politika v rámci zelenej dohody, digitálna Európa, pakt o azyle a migrácii atď.);
2. zdôrazňuje, že samotná Komisia uznáva, že ročný investičný deficit na splnenie cieľov zelenej dohody je viac ako 620 miliárd EUR. Zdôrazňuje, že toto číslo opäť ukazuje, že celkový strop pre záväzky na celé obdobie 2021 – 2027 (približne 1,03 % HND bez nástroja NextGenerationEU) nie je dostatočný na splnenie politických ambícií EÚ a že nové úlohy by sa mali vždy podporiť prostredníctvom nových čerstvých zdrojov;
3. víta návrh na vytvorenie nového nástroja Európskej únie na obnovu nad rámec stropov VFR na roky 2021 – 2027 určeného na financovanie nepredvídateľných a dodatočných nákladov spojených s vypožičiavaním si prostriedkov v spojitosti s vykonávaním nástroja NextGenerationEU v dôsledku vysokých úrokových sadzieb a inflácie. Naliehavo vyzýva Radu, aby podporila tento návrh, a dodržala tak právne záväzky EÚ a zabránila zvýšeniu tlaku na súčasný rozpočet EÚ a ďalšie dôležité programy EÚ. Zdôrazňuje, že je potrebné výrazne posilniť VFR v snahe zlepšiť efektívnosť a zároveň zaručiť, aby administratívne náklady miestnych a regionálnych samospráv zostali čo najnižšie;
4. víta navrhované zvýšenie rezervy na solidaritu a núdzovú pomoc, pretože sa tým posilní schopnosť Európskej únie reagovať na prírodné katastrofy a iné mimoriadne situácie. Zdôrazňuje jej význam pre miestne a regionálne samosprávy, keďže extrémne prírodné udalosti sú častejšie; rovnako víta navrhované zvýšenie nástroja flexibility, ktorý sa ukázal ako veľmi užitočný v prípade nepredvídaných udalostí a ktorý zmierňuje obmedzenia spojené s VFR počas ročného rozpočtového postupu;
5. víta zvýšenie finančných prostriedkov na migráciu a riadenie hraníc s cieľom zabezpečiť, aby na všetky politiky EÚ v oblasti azylu, prisťahovalectva a vonkajších hraníc bolo dostatok prostriedkov. Zdôrazňuje, že je dôležité vyčleniť dostatočné osobitné zdroje cielene na zvládnutie a zmiernenie zmien v miestnych a regionálnych samosprávach. Víta tiež zvýšenie prostriedkov na vonkajšie vzťahy a zavedenie nástroja pre Ukrajinu⁽¹⁾, ktorý by mal byť financovaný nad rámec stropu VFR prostredníctvom Rezervy pre Ukrajinu. Vyjadruje však poľutovanie nad tým, že finančné prostriedky určené pre nástroj pre Ukrajinu zaoštvávajú za súčasnou finančnou podporou, a preto žiada o navýšenie finančných prostriedkov na 60 miliárd EUR;

⁽¹⁾ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje nástroj pre Ukrajinu – COM(2023) 338 final, v Bruseli 20. júna 2023.

6. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v navrhovanej revízii VFR sa nestanovuje viac finančných prostriedkov, ktoré by sa v záujme podporenia realizácie projektov zelenej dohody v praxi prideliť priamo mestám a regiónom, napríklad prostredníctvom misie zameranej na klimaticky neutrálne a inteligentné mestá, misie zameranej na prispôsobenie sa zmene klímy a Dohovoru primátorov a starostov. Poukazuje na to, že stále neexistujú mechanizmy umožňujúce zrýchlený prístup k financovaniu pre mestá a regióny, ktoré sa zúčastňujú na iniciatívach EÚ a politicky sa zaviazali dosiahnuť ciele zelenej dohody;

7. berie na vedomie navrhované zvýšenia v rámci okruhu 7 s cieľom posilniť administratívne kapacity všetkých inštitúcií EÚ na plnenie nových úloh, ktoré im boli pridelené;

8. uznáva rozhodujúcu úlohu miestnych a regionálnych samospráv pri vykonávaní politík EÚ a upozorňuje, že je potrebné vyčleniť primerané zdroje na posilnenie postavenia týchto orgánov pri riešení jedinečných výziev, ktorým čelia menej rozvinuté regióny. Vyzýva na komplexné preskúmanie finančnej podpory pre miestne a regionálne samosprávy s cieľom zabezpečiť ich účinnú účasť na strategických iniciatívach EÚ;

9. konštatuje, že hlavná časť navýšených viazaných rozpočtových prostriedkov, ktoré navrhuje Komisia, je zameraná na zvýšenie flexibility VFR a pružnosti rozpočtu EÚ s cieľom reagovať na nepredvídané udalosti a okolnosti. Víta „taktický“ prístup Komisie, ale zdôrazňuje, že sa zdá byť skôr krátkodobým riešením ako štrukturálnou odpoveďou na riešenie opakujúcich sa problémov spojených so samotnou štruktúrou VFR, a preto vyzýva Komisiu, aby sa touto štrukturálnou otázkou zaoberala vzhľadom na VFR po roku 2027;

10. zdôrazňuje, že politika súdržnosti sa nesmie využívať na financovanie iných priorít, ako tých, ktoré sú stanovené v programoch politiky súdržnosti (vrátane priorít STEP), najmä ak neexistuje dohoda o dodatočných zdrojoch, ako sa uvádza v návrhu Komisie na preskúmanie VFR v polovici trvania;

11. konštatuje, že článok 312 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ako právny základ nariadenia, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec, nevyžaduje konzultáciu s VR, a preto obmedzuje jeho právomoci analyzovať preskúmanie VFR v polovici trvania, najmä pokiaľ ide o súlad so zásadou subsidiarity. VR preto očakáva, že v prípade reformy zmlúv sa zavedie povinná konzultácia. Napriek tejto požiadavke VR uznáva, že mu Komisia adresovala svoje oznámenie o revízii v polovici trvania. VR sa okrem toho domnieva, že návrh Komisie prináša európsku pridanú hodnotu a je v súlade so zásadou subsidiarity, najmä pokiaľ ide o osobitný prípad nástroja pre Ukrajinu, pretože škody spôsobené Ukrajine sú také, že žiadny členský štát by nedokázal niesť náklady a že Únia má najlepšie predpoklady na to, aby využila svoju úverovú kapacitu na poskytovanie úverov Ukrajine za výhodných podmienok;

Platobné rozpočtové prostriedky a vlastné zdroje

12. pripomína, že v článku 311 ZFEÚ sa stanovuje, že „rozpočet [EÚ] je plne financovaný z vlastných zdrojov bez toho, aby boli dotknuté iné príjmy“. Naliehavo vyzýva členské štáty, aby čo najskôr prijali rozhodnutie o návrhoch týkajúcich sa upraveného balíka pre ďalšiu generáciu vlastných zdrojov a poukazuje na to, že dostatočné príjmy z nových vlastných zdrojov sú nevyhnutné na zabezpečenie riadneho fungovania Európskej únie a splatenie dlhu v rámci nástroja NextGenerationEU bez toho, aby boli ohrozené iné programy EÚ. Výbor zdôrazňuje, že je dôležité začať bezodkladne vykonávať dohodnutý plán na zavedenie nových vlastných zdrojov z rozpočtu EÚ;

O platforme STEP

13. pripomína, že inštitucionálne právomoci miestnych a regionálnych samospráv v Európskej únii sa líšia a že rozhodnutia by sa mali prijímať na tej úrovni verejnej správy, kde je to najúčinnnejšie. Domnieva sa, že návrh predstavuje riziko ďalšieho znárodňovania a nie je v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality. Nabáda Komisiu, aby pri navrhovaní a vykonávaní politík, ktoré majú vplyv na tieto regióny, úzko konzultovala s miestnymi a regionálnymi samosprávami;

14. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že Komisia nevykonala žiadne posúdenie územného vplyvu návrhu na zriadenie platformy STEP. Víta posúdenie územného vplyvu, ktoré zabezpečil VR a ktoré potvrdilo, že by mohlo dôjsť ku koncentrácii financovania v rámci programov posilnených platformou STEP v niektorých regiónoch a členských štátoch a ku koncentrácii cieľových kritických technológií v rovnakých oblastiach. Okrem toho berie na vedomie, že „posúdenie investičných potrieb“ použité ako referenčný dokument na odôvodnenie zriadenia platformy STEP a uverejnené v marci 2023 žiadnym spôsobom nerieši územný rozmer investičných potrieb, ani sa nepokúša posúdiť ich vplyv z hľadiska hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti. Preto má silné pochybnosti o tom, že návrh na zriadenie platformy STEP je v súlade so zásadou „nenarušiť súdržnosť“. Vyzýva členské štáty a Európsky parlament, aby na výsledky posúdenia územného vplyvu prihliadali počas svojich rokovaní;

15. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že v rámci platformy STEP sa nepredpokladá žiadny osobitný mechanizmus, ktorým by sa zabezpečilo konkrétne zapojenie miestnych a regionálnych samospráv do procesu výberu projektov, ktorým by bola udelená pečať suverenity. Žiada, aby sa vytvoril osobitný mechanizmus, ktorý toto zapojenie zabezpečí. Obáva sa, že navrhované mechanizmy výberu projektov uchádzajúcich sa o udelenie pečate suverenity budú mať za následok ďalšiu centralizáciu moci a zhoršia hospodársku súťaž medzi regiónmi EÚ namiesto posilnenia súdržnosti EÚ ako celku;

16. zdôrazňuje, že od začiatku súčasného programového obdobia boli členské štáty opakovane ⁽²⁾ nabádané, aby menili a dopĺňali svoje operačné programy s cieľom uspokojiť politické priority, ktoré sa pôvodne nepredpokladali. Zdôrazňuje, že to môže viesť k odklonu politiky od jej dlhodobých cieľov a zároveň k veľkému administratívne mu zaťaženiu riadiacich orgánov. Je hlboko znepokojený tým, že v súvislosti s platformou STEP môže toto preprogramovanie v mnohých prípadoch spôsobiť, že regionálne a miestne samosprávy odložia dlhodobé investičné projekty starostlivo naplánované a vypracované podľa zásady partnerstva v prospech nových investičných projektov, ktoré boli vybrané v rámci centrálne riadených programov EÚ. Dôrazne odsudzuje tento trend ako jasné porušenie zásady viacúrovňového riadenia, ktorá je základom politiky súdržnosti, a opakuje svoje predchádzajúce stanovisko, že nástroje politiky súdržnosti by sa nemali používať ako balík peňazí na uspokojenie naliehavých a nepredvídaných potrieb;

17. zdôrazňuje, že transformácia predstavuje výzvy pre všetky regióny. Má veľké pochybnosti o tom, že otvorenie nástrojov politiky súdržnosti pre veľké podniky v rozvinutejších regiónoch členských štátov s HDP na obyvateľa pod priemerom EÚ posilní súdržnosť. Konštatuje, že tento návrh je v ostrom rozpore so zisteniami 8. správy o súdržnosti a rastúcimi dôkazmi o „pasci rozvoja“ niektorých regiónov EÚ a prehlbovaní „rozdielov medzi regiónmi EÚ v oblasti výskumu a inovácií“, ako sa zdôrazňuje v tejto správe. Navrhuje preto vypustiť tieto ustanovenia z článku 10 ods. 4;

18. víta zámer Komisie posilniť konkurencieschopnosť hospodárstva EÚ na svetovom trhu prostredníctvom podpory a posilnenia investícií do vývoja, výroby a hodnotových reťazcov kritických technológií, no domnieva sa, že nie všetky navrhované opatrenia sú vhodné na kompenzáciu súčasných konkurenčných nevýhod niektorých regiónov, najmä najmenej rozvinutých. Je veľmi prekvapený, že Komisia nepredložila komplexnú *ex-ante* analýzu kombinovaného vplyvu nedávneho uvoľnenia pravidiel štátnej pomoci a návrhu na zriadenie platformy STEP na rovnaké podmienky na jednotnom trhu;

19. v tejto súvislosti síce chápe želanie stimulovať investície, ale zdôrazňuje, že zvýšenie spolufinancovania priorít platformy STEP na 100 % najviac pomôže najrozvinutejším regiónom a zníži celkový vplyv politiky súdržnosti;

20. uznáva, že zvýšenie spolufinancovania priorít platformy STEP na 100 % môže neúmyselne uprednostňovať najrozvinutejšie regióny, čo môže potenciálne znížiť celkový vplyv politiky súdržnosti. Požaduje diferencovaný prístup, ktorý zabezpečí, že miery spolufinancovania budú prispôsobené špecifickým potrebám a úrovňam rozvoja rôznych regiónov, čím sa zvýši účinnosť politiky súdržnosti pri podpore menej rozvinutých oblastí;

Dodatočná flexibilita na vykonávanie programov politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020

21. s potešením víta navrhované predĺženie lehoty na predkladanie záverečnej dokumentácie v rámci programového obdobia 2014 – 2020 pre nariadenie o spoločných ustanoveniach aj pre Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby o 12 mesiacov. Vďaka tomu bude dost času na uzatvorenie obdobia 2014 – 2020 a urýchli sa implementácia programového obdobia 2021 – 2027. Naliehavo žiada spoluzákonodarcov, aby sa na týchto úpravách dohodli čo najskôr s cieľom poskytnúť riadiacim orgánom predvídateľnosť. V tejto súvislosti vyzýva, aby sa navrhované možnosti flexibility schválili v rámci samostatného postupu *ad hoc* nezávislého od nariadenia o platforme STEP. Zároveň zdôrazňuje, že toto predĺženie by regionálnym a miestnym samosprávam poskytlo viac času na to, aby financie využili na dekarbonizáciu a diverzifikáciu hospodárstva v snahe dosiahnuť ciele EÚ v oblasti klimateckej neutrality.

⁽²⁾ Plán REPowerEU, Flexibilná pomoc územiám FAST-CARE a akt na podporu výroby munície.

22. navrhuje tiež, aby Európska komisia začala úvahy o zavedení participatívneho rozpočtovania do politiky súdržnosti: 1 % rozpočtových prostriedkov pridelených na regionálne programy by sa mohlo použiť na participatívne rozpočtovanie, aby občania prevzali väčšiu zodpovednosť a zviditeľnili sa politiky EÚ vo vzťahu k Európanom;

V Bruseli 10. októbra 2023

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Vasco ALVES CORDEIRO